

บทความวิจัย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพุทไธสง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

Factors Associated with Self-Care Behaviors of Type 2 Diabetes Patients at Ban Phuwai

Sub-district Health Promoting Hospital, Dan Chang District, Suphan Buri Province

Citation: ปิ่นรุ่ง สุขเวศม์ และ
ชญัญชา บุญรัตน์. (2568). ปัจจัยที่
มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ
ดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน
ชนิดที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบลบ้านพุทไธสง อำเภอด่าน
ช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสาร
สุขภาพสตรี แอนด์ เฮลท์, 1(3),
19-33.

ปิ่นรุ่ง สุขเวศม์¹ และชญัญชา บุญรัตน์^{2*}

Pinrung Sukkawat¹ and Channutcha Boonrat²

¹ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹ Master's Degree Student in Public Health, Faculty of Allied Health Sciences, Pathum thani University

² สาขาสาธารณสุขศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

² Department of Public Health, Faculty of Allied Health Sciences, Pathum thani University

*ผู้ประพันธ์บทความ ; ชญัญชา บุญรัตน์, Email:Channutcha.i@ptu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพุทไธสง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์และรับประทานยาอย่างต่อเนื่อง มีชื่อขึ้นทะเบียนในเขตพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพุทไธสง จำนวน 104 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และมีค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.959 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Chi-Square test, Spearman Correlation Coefficient และ Pearson Product Moment Correlation Coefficient กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 58.65) กลุ่มอายุที่มีมากที่สุดคือ 31-40 ปี (ร้อยละ 24.04) ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแยกกันอยู่ (ร้อยละ 47.12)

Received: 7 July 2025;

Revised: 22 August 2025;

Accepted: 14 September 2025;

Published: 9 October 2025

บทความวิจัย

การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 40.39) ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 33.65) และระยะเวลาที่ป่วยมากที่สุดคือ 2 ปี (ร้อยละ 41.35) ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.20)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางถึงสูงกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวาน การรับรู้ความรุนแรงของโรคเบาหวาน การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษาและป้องกันโรคเบาหวาน และการรับรู้สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติด้านการดูแลตนเอง ส่วนอายุมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับสูง และรายได้กับระยะเวลาที่ป่วยมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำมาก

คำสำคัญ: ผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2, พฤติกรรมการดูแลตนเอง, แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ

Abstract

This research is a quantitative study aimed at investigating factors associated with self-care behaviors among Type 2 diabetes patients at Ban Phuwai Sub-district Health Promoting Hospital, Dan Chang District, Suphan Buri Province. The sample consisted of 104 Type 2 diabetes patients who were diagnosed by physicians, had continuously received medication, and were registered in the Ban Phuwai Sub-district Health Promoting Hospital area, selected by purposive sampling. The research instrument was a questionnaire validated for content by experts, with a Cronbach's Alpha reliability coefficient of 0.959. Data analysis employed descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics, including Chi-Square test, Spearman Correlation Coefficient, and Pearson Product Moment Correlation Coefficient, with statistical significance set at 0.05

The results showed that the majority of the sample were female (58.65%). The most frequent age group was 31-40 years (24.04%). Most were separated (47.12%), had primary education (40.39%), were employed as laborers (33.65%), and had been ill for a maximum of 2 years (41.35%). Overall, the sample's opinions on health belief model constructs were at a high level ($\bar{X}=3.58$, S.D.=0.201)

Factors showing a moderate to high positive statistical significance with self-care behaviors of Type 2 diabetes patients included perceived susceptibility to diabetes, perceived severity of diabetes, perceived benefits of treatment and prevention of diabetes, and perceived cues to action for self-care. Age showed a high negative correlation, while income and duration of illness showed a very low negative correlation.

Keyword: Type 2 Diabetes Patients, Self-care Behaviors, Health Belief Model

บทความวิจัย

บทนำ (Introduction)

โรคเบาหวานเป็นโรคเรื้อรังที่เกิดจากความผิดปกติของการทำงานของฮอร์โมนอินซูลิน ทำให้ร่างกายไม่สามารถนำน้ำตาลกลูโคสเข้าสู่เซลล์ได้อย่างเพียงพอ ส่งผลให้ระดับน้ำตาลในเลือดสูงกว่าปกติอย่างต่อเนื่อง กลไกสำคัญของการเกิดโรค ได้แก่ ภาวะที่ตับอ่อนหลั่งอินซูลินลดลง และ/หรือการที่เนื้อเยื่อต่าง ๆ ของร่างกายเกิดภาวะดื้อต่ออินซูลิน ภาวะดังกล่าวนำไปสู่ความผิดปกติในการเผาผลาญคาร์โบไฮเดรต ไขมัน และโปรตีนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรคเบาหวาน ได้แก่ กรรมพันธุ์และภาวะอ้วน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการทำงานของอินซูลิน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเสริมที่เพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรค เช่น ภาวะความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง รวมทั้งการใช้ยาคุมกำเนิดอย่างไม่ถูกวิธี ความผิดปกติทางพยาธิสภาพเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการสะสมของน้ำตาลในกระแสเลือด เกิดภาวะแทรกซ้อนทั้งเฉียบพลันและเรื้อรัง และนับเป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุขในระดับโลกและประเทศไทย (สุปรียา เสียงดัง, 2560)

อุบัติการณ์ของโรคเบาหวานมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2564 มีผู้ป่วยเบาหวานทั่วโลกมากถึง 537 ล้านคน มากกว่าร้อยละ 90 เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 และเกือบครึ่งหนึ่งยังไม่ทราบการวินิจฉัย คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2573 จะเพิ่มขึ้นเป็น 643 ล้านคน และในปี พ.ศ. 2588 จะสูงถึง 783 ล้านคน อีกทั้งโรคเบาหวานยังเป็นสาเหตุการเสียชีวิตของประชากรโลกสูงถึง 6.7 ล้านคนต่อปี สำหรับประเทศไทยพบว่ามีผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มขึ้นปีละประมาณ 3 แสนคน (พ.ศ. 2566) มีอัตราตายอยู่ที่ 25.1 ต่อแสนประชากร และในปี พ.ศ. 2565 มีผู้ป่วยสะสมมากถึง 3.3 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 ถึง 1.5 แสนคน (กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค, 2566) ซึ่งปัจจัยที่กำหนดการเกิดโรคเบาหวานประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ กรรมพันธุ์ อายุที่มากขึ้น และภาวะอ้วน ปัจจัยพฤติกรรม เช่น การบริโภคอาหารที่มีพลังงานสูง การไม่ออกกำลังกาย การสูบบุหรี่ และการดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ได้แก่ วิถีชีวิตเมือง อุตสาหกรรมอาหารสำเร็จรูป และการเข้าถึงบริการสุขภาพที่ไม่ทั่วถึง ซึ่งปัจจัยทั้งหมดนี้มีส่วนทำให้จำนวนผู้ป่วยเบาหวานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและก่อให้เกิดภาระโรคทั้งในระดับประเทศและระดับโลก (กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค, 2566)

จากการตรวจคัดกรองโรคเบาหวานในประชากรอายุ 35 ปี ขึ้นไปของจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า อำเภอเมืองสุพรรณบุรีมีผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคเบาหวานรายใหม่และขึ้นทะเบียนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2567 ถึงวันที่ 16 สิงหาคม 2567 จำนวน 1,188 ราย อำเภอเดิมบางนางบวช จำนวน 350 ราย อำเภอบางปลาม้า จำนวน 489 ราย อำเภอศรีประจันต์ จำนวน 324 ราย อำเภอดอนเจดีย์ จำนวน 178 ราย อำเภอสองพี่น้อง จำนวน 622 ราย อำเภอสามชุก จำนวน 408 ราย อำเภอ อุทัย จำนวน 703 ราย อำเภอหนองหญ้าไซ จำนวน 3,348 ราย และอำเภอด่านช้าง จำนวน 311 ราย (กระทรวงสาธารณสุข, 2567) จากรายงานข้อมูล พบว่าผู้โรคเบาหวานในเขตอำเภอด่านช้าง (ข้อมูล ณ วันที่ 16 สิงหาคม 2567) มีทั้งสิ้นจำนวน 3,705 ราย เป็นผู้ป่วยควบคุมระดับน้ำตาลได้ดี จำนวน 1,382 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.30 เมื่อแยกข้อมูลเป็นราย

บทความวิจัย

ตำบล พบว่า ตำบลหนองมะค่าโมง มีผู้ป่วยโรคเบาหวานจำนวน 1,122 ราย เป็นผู้ป่วยควบคุมระดับน้ำตาลได้ดี จำนวน 410 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.54 ตำบลห้วยขมิ้นมีผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 503 ราย เป็นผู้ป่วยควบคุมระดับน้ำตาลได้ดี จำนวน 201 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.96 ตำบลองค์พระมีผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 320 ราย เป็นผู้ป่วยควบคุมระดับน้ำตาลได้ดี จำนวน 113 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.31 ตำบลวังคันมีผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 462 ราย เป็นผู้ป่วยควบคุมระดับน้ำตาลได้ดี จำนวน 175 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.88 ตำบลนิคมกระเสียวมีผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 263 ราย เป็นผู้ป่วยควบคุมระดับน้ำตาลได้ดี จำนวน 104 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.54 ตำบลวังยาวมีผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 219 ราย เป็นผู้ป่วยควบคุมระดับน้ำตาลได้ดี จำนวน 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.96 และตำบลด่านช้างมีผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 816 ราย เป็นผู้ป่วยควบคุมระดับน้ำตาลได้ดี จำนวน 309 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.87 (กระทรวงสาธารณสุข, 2567)

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพุทไธสง (รพ.สต.) ซึ่งเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลนิคมกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ในปี 2565 มีผู้ป่วยที่ควบคุมระดับน้ำตาลได้ดี จำนวน 30 ราย ปี 2566 มีจำนวน 43 ราย และในปี 2567 มีจำนวน 31 ราย รวมทั้งหมดจำนวน 104 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.82 ของผู้ป่วยเบาหวานทั้งหมด 158 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 16 สิงหาคม 2567) (ฐานข้อมูล HDC, 2567)

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพุทไธสง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนจัดกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดูแลตนเองในผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ยังไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้ ให้มีความสามารถในการดูแลตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้นในอนาคต และเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพบุคลากรสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องให้มียังมีความรู้และมีทักษะในการสร้างแบบแผนความดูแลสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสมให้แก่ผู้ป่วยโรคเบาหวานได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objective)

1. เพื่อศึกษาแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ และเพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพุทไธสง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ป่วย และปัจจัยแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพุทไธสง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

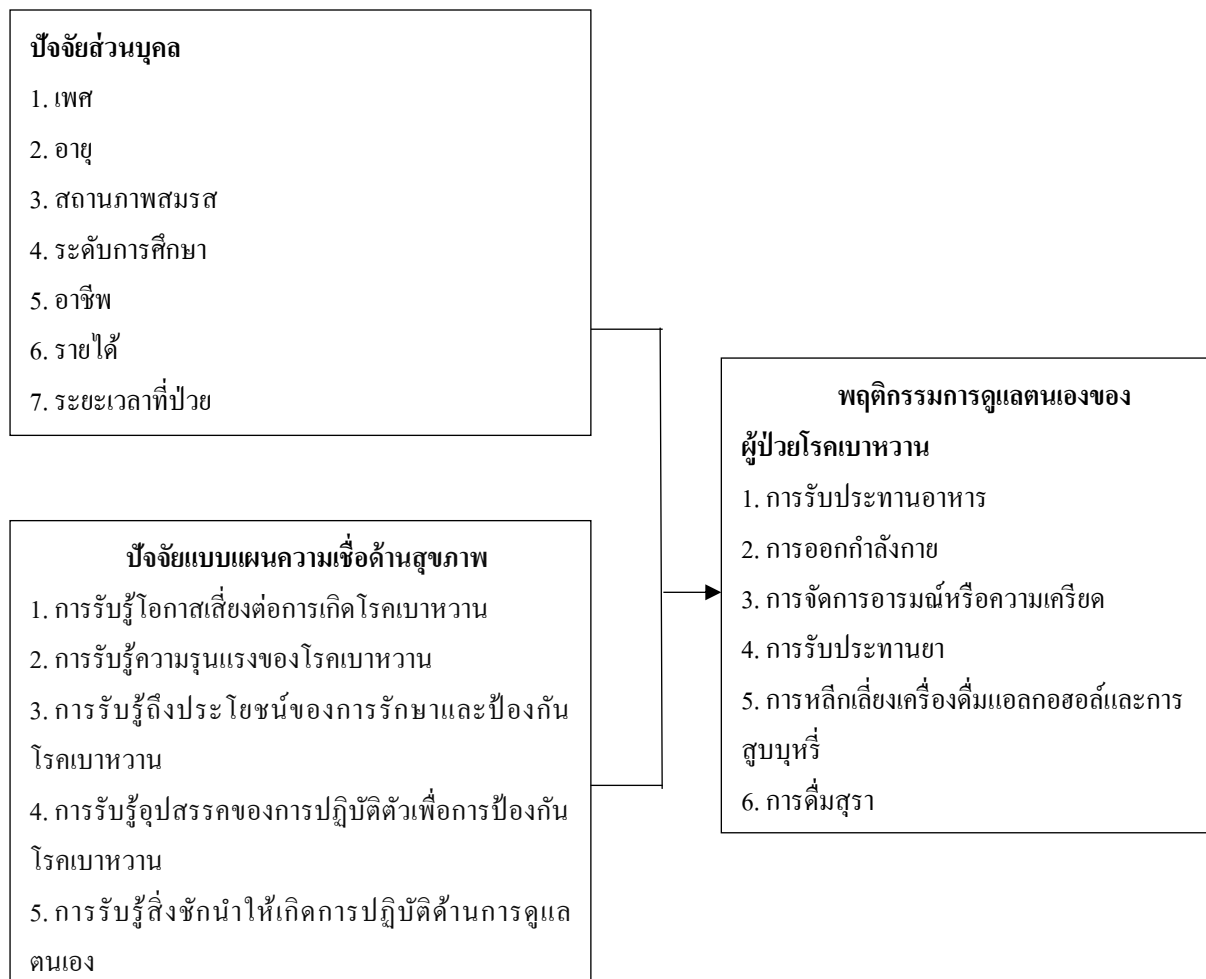
บทความวิจัย

สมมติฐาน (Hypothesis)

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และ ระยะเวลาที่ป่วย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพุททวย อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ปัจจัยแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวาน การรับรู้ความรุนแรงของโรคเบาหวาน การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษาและป้องกันโรคเบาหวาน การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเบาหวาน การรับรู้สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติด้านการดูแลตนเอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพุททวย อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

กรอบแนวคิด (Research Framework)

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิด

บทความวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ป่วยที่ได้รับการตรวจวินิจฉัยจากแพทย์เป็นผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 และรักษาโดยการรับประทานยาอย่างต่อเนื่อง มีชื่อขึ้นทะเบียนในเขตพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพุดหวาย อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 142 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ประมาณสัดส่วน โดยใช้สูตรตามแนวคิดของ เครซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1971) ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 104 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มอย่างโดยใช้

เกณฑ์ในการคัดเข้า (Inclusion criteria) มีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้ที่ได้รับการตรวจระดับน้ำตาลในเลือด 3 ครั้ง ย้อนหลัง มีค่าระดับน้ำตาลในเลือด HbA1c น้อยกว่า 7 และ FBS น้อยกว่า 126

2. เป็นผู้ป่วยเพศชายหรือเป็นเพศหญิง

3. สามารถสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้

4. สวมใจเข้าร่วมการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) ดังนี้

1. เป็นผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้หรือมีอาการเจ็บป่วยในระหว่างเก็บข้อมูล

2. ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการตามระยะเวลาที่กำหนด

3. เปลี่ยนแปลงหรือย้ายที่อยู่อาศัยออกนอกพื้นที่ระหว่างดำเนินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน คือ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน และระยะเวลาที่ป่วย แบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check list) และเติมข้อความ (Open ended) มีจำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 ปัจจัยแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ มีข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบวัดประมาณค่า (Rating scale) ของมาตรวัดลิเคิร์ต 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

บทความวิจัย

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน มีข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบวัดประมาณค่า (Rating scale) ของมาตรวัดลิเคิร์ต 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

พิจารณาความเหมาะสมของข้อความ และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Object Congruence: IOC) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2545) แบบสอบถามค่าดัชนีความสอดคล้องด้านเนื้อหา มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 แสดงว่ามีความสอดคล้องด้านเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้ และนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายประชากรที่ทำการศึกษาวิจัย 30 คน ที่ตำบลองค์พระ อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี แล้วนำมาหาคุณภาพ ด้วยการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbach's coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่น 0.60 – 1.00 ขึ้นไป จึงสามารถยอมรับความเชื่อมั่น หรือเชื่อถือได้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2543)

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานงานผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพุทไธสง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยทำการตั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเข้าเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยปทุมธานี
2. นำแบบสอบถามให้ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่สามารถคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ดี เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามเอง
3. นำเสนอแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำมาวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอนุมาน เพื่อการตรวจสอบสมมติฐาน
 - 2.1 หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล
 - 2.1.1 หาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ สถานภาพสมรส อาชีพ และโรคแทรกซ้อน กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน โดยใช้สถิติ Chi-Square test

บทความวิจัย

2.1.2 หาความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษา กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน โดยใช้สถิติ Spearman Correlation Coefficient

2.1.2 หาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ รายได้ ระยะเวลาที่ป่วย และแผนความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวาน กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน โดยใช้สถิติ Pearson Product Moment Correlation Coefficient

ผลการวิจัย (Result)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (n=104)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	43	41.35
หญิง	61	58.65
อายุ		
≤ 20 ปี	3	2.88
21 - 30 ปี	15	14.43
31 - 40 ปี	14	13.46
41 - 50 ปี	14	13.46
51 - 60 ปี	16	15.39
61 - 70 ปี	42	40.38
Min = 19 Max = 70 Mean = 45.70		
สถานภาพสมรส		
คู่	49	47.12
แยกกันอยู่	33	31.73
หม้าย	13	12.50
หย่าร้าง	9	8.65
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	42	40.39
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	7.69
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	18	17.31
อนุปริญญาตรี/ปวส.	20	19.23
ปริญญาตรี	9	8.65
สูงกว่าปริญญาตรี	7	6.73
อาชีพ		
ข้าราชการ	13	12.50\

บทความวิจัย

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รับจ้าง	35	33.65
ค้าขาย	6	5.77
ประกอบอาชีพอิสระ	19	18.27
เกษตรกร	20	19.23
ไม่มีงานทำ	11	10.58
รายได้ต่อเดือน		
1,000-5,000 บาท	7	6.73
5,001-10,000 บาท	8	7.69
10,001-15,000 บาท	27	25.96
15,001- 20,000 บาท	32	30.77
20,000 - 25,000 บาท	22	21.15
> 25,000 บาท	8	7.70
Min = 1,800 Max = 23,000 Mean = 18,043.61		
ระยะเวลาที่ป่วย		
1 ปี	11	10.58
2 ปี	43	41.35
3 ปี	35	33.65
4 ปีขึ้นไป	15	14.42

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.65 กลุ่มอายุที่มีมากที่สุด คือ อายุ 61-70 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 47.12 รองลงมา ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา 40.39 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 33.65 มีรายได้ต่อเดือนมากที่สุด คือ 15,001-20,000 บาท และมีระยะเวลาที่ป่วยมากที่สุด คือ 2 ปี ร้อยละ 41.35

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเห็นในแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้าน พุทวาย อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายด้าน (n = 104)

แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น
การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวาน	3.54	0.239	มาก
การรับรู้ความรุนแรงของโรคเบาหวาน	3.91	0.356	มาก
การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษาและป้องกันโรคเบาหวาน	3.41	0.271	มาก
การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเบาหวาน	3.37	0.305	ปานกลาง
การรับรู้สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติด้านการดูแลตนเอง	3.65	0.488	มาก
รวม	3.58	0.201	มาก

บทความวิจัย

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$, $SD.=0.201$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ การรับรู้ความรุนแรงของโรคเบาหวาน ความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.91$, $SD.=0.356$) รองลงมา คือ การรับรู้สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติด้านการดูแลตนเอง ความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.65$, $SD.=0.488$) และน้อยที่สุด คือ การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเบาหวาน ความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}=3.37$, $SD.=0.305$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้าน พุทวาย อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกเป็นรายด้าน ($n=104$)

พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
การรับประทานอาหาร	3.42	0.369	มาก
การออกกำลังกาย	3.38	0.622	ปานกลาง
การจัดการอารมณ์หรือความเครียด	3.50	0.256	มาก
การรับประทานยา	3.77	0.656	มาก
การหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่	3.45	0.859	มาก
รวม	3.51	0.494	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการดูแลตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X}=3.51$, $SD.=0.494$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมการปฏิบัติมากที่สุด คือ การรับประทานยา พฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$, $SD.=0.656$) รองลงมา คือ การจัดการอารมณ์หรือความเครียด พฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$, $SD.=0.256$) และน้อยที่สุด คือ การออกกำลังกาย พฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.38$, $SD.=0.622$)

สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

ผลการวิเคราะห์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพุทวาย อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$, $SD.=0.201$) ซึ่งสะท้อนถึงความตระหนักและความสำคัญในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากโรคเบาหวาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรคเบาหวาน เป็นด้านที่ผู้ป่วยให้ความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}=3.91$, $SD.=0.356$) ซึ่งประกอบด้วยการรับรู้ถึงผลกระทบรุนแรงของโรค เช่น ภาวะแทรกซ้อนต่อหัวใจ ไต ตา และระบบประสาท การสูญเสีย

บทความวิจัย

ความสามารถในการทำกิจกรรมประจำวัน และความเสี่ยงต่อการเสียชีวิต รองลงมาคือ ด้านการรับรู้สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติด้านการดูแลตนเอง ($\bar{x}=3.65$, $SD=0.488$) ซึ่งสะท้อนว่าผู้ป่วยตระหนักถึงปัจจัยหรือแรงจูงใจที่ช่วยส่งเสริมการดูแลสุขภาพ เช่น คำแนะนำของบุคลากรทางการแพทย์ การเข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้ หรือการสนับสนุนจากครอบครัว ด้านที่ผู้ป่วยเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ การรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติตัว ($\bar{x}=3.37$, $SD=0.305$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ป่วยยังพบข้อจำกัดในการปฏิบัติตัว เช่น การควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย หรือข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากร

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรม的自我ดูแลตนเองของผู้ป่วยพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{x}=3.51$, $SD=0.494$) โดย ด้านการรับประทานยา เป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{x}=3.77$, $SD=0.656$) รองลงมาคือ การจัดการอารมณ์หรือความเครียด ($\bar{x}=3.50$, $SD=0.256$) และด้านที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุดคือ การออกกำลังกาย ($\bar{x}=3.38$, $SD=0.622$) ซึ่งยังอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ผู้ป่วยมีพฤติกรรมรับประทานอาหารที่เหมาะสม ($\bar{x}=3.42$, $SD=0.369$) และการหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ ($\bar{x}=3.45$, $SD=0.859$) อยู่ในระดับมาก

สรุปได้ว่า แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพระดับสูงของผู้ป่วยส่งผลให้พฤติกรรม的自我ดูแลตนเองในหลายด้านอยู่ในระดับปฏิบัติมาก โดยเฉพาะการรับประทานยาและการจัดการอารมณ์ อย่างไรก็ตาม การออกกำลังกายยังเป็นด้านที่ผู้ป่วยปฏิบัติได้น้อยกว่าด้านอื่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านอาหาร การออกกำลังกาย การจัดการอารมณ์ การใช้ยา และการลด/งดการสูบบุหรี่หรือดื่มสุรา จึงเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการดูแลตนเองและป้องกันภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวาน

อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

สมมติฐานการศึกษาที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และ ระยะเวลาที่ป่วย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม的自我ดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพุนพวย อำเภอเด่นช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

1. อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่ป่วย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม的自我ดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยอายุมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับสูงกับพฤติกรรม的自我ดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับภฤดา แสงสินธร (2564) ที่ศึกษาพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนที่มีภาวะเสี่ยงต่อโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงในเขตจังหวัดพิจิตร

2. สถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคู่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม的自我ดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องจากบุคคลที่มีชีวิตคู่จะได้รับการดูแลเอาใจใส่ที่ดีต่อกัน ได้รับกำลังใจจากคู่ชีวิตตนเอง สอดคล้องกับสาคร นันทโกวัฒน์ 1 นิลภา จิระรัตนวรรณ (2568)

บทความวิจัย

ที่ศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยส่วนใหญ่ ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีสถานภาพสมรสเป็นคู่แสดงให้เห็นว่าเป็นบุคคลที่มีครอบครัว จะมีคนรัก มีคนดูแลเอาใจใส่และกระตุ้นเตือนในการดูแลสุขภาพมากขึ้น ส่งผลให้พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 เพิ่มขึ้นได้

3. ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา แสดงให้เห็นว่าหากผู้ป่วยโรคเบาหวานมีระดับการศึกษาน้อยสอดคล้องกับ ภฤดา แสงสินธร (2564) ที่ศึกษาพบว่า การศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนที่มีภาวะเสี่ยงต่อโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงในเขตจังหวัดพิจิตร

4. อาชีพของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นได้ทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่มีงานทำหรือไม่ได้ประกอบอาชีพใดๆ มีพฤติกรรมในการควบคุมระดับน้ำตาลได้มากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ ภฤดา แสงสินธร (2564) ที่ศึกษาพบว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนที่มีภาวะเสี่ยงต่อโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงในเขตจังหวัดพิจิตร

5. รายได้ มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำมากกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ สาคร นันทโกวัฒน์ นิลา จิระรัตนวรรณ (2568) ที่ศึกษา พบว่า รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ระยะเวลาที่ป่วย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกาย และ การเกิดมีโรคร่วมหรือโรคแทรกซ้อนที่อาจทำให้การทำงานของเบต้าเซลล์ของตับอ่อนมีการสูญเสียและเสื่อมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับภฤดา แสงสินธร (2564) ที่ศึกษาพบว่า การป่วยด้วยโรคเรื้อรังต่างๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนที่มีภาวะเสี่ยงต่อโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงในเขตจังหวัดพิจิตร

7. เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ทั้งกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศหญิงและเพศชายมีการรับรู้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเบาหวาน ซึ่งสอดคล้องกับ สาคร นันทโกวัฒน์ นิลา จิระรัตนวรรณ (2568) ที่ศึกษา พบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทความวิจัย

สมมติฐานการศึกษาที่ 2 ปัจจัยแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวาน การรับรู้ความรุนแรงของโรคเบาหวาน การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษาและป้องกันโรคเบาหวาน การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเบาหวาน การรับรู้สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติด้านการดูแลตนเอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2

1. การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวาน การรับรู้ความรุนแรงของโรคเบาหวาน การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเบาหวาน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการรับรู้สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติด้านการดูแลตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งการศึกษาตรงข้ามกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าข้าม ตำบลแม่เหิยะ (2560) ที่ศึกษาพบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยง และการรับรู้ความรุนแรงของโรคเบาหวาน ของผู้ป่วยที่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของตนเองในกลุ่มผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษาและป้องกันโรคเบาหวาน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการรับรู้สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติด้านการดูแลตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิด ที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างรู้จักวิธีการเลือกรับประทานอาหารว่าอาหารชนิดใดที่มีรสหวาน มีรสมัน หรือมีรสเค็มน้อย จะทำให้ลดภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวานได้ ซึ่งสอดคล้องกับ วิรุทธ สนธิเมือง (2565) ที่ศึกษา พบว่า การรับรู้ประโยชน์ในการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานในกลุ่มชาวเลอุรักลาโว้ย อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลได้ดี ยังมีการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเบาหวานอยู่ในระดับปานกลาง หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โดยการจัดอบรมผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยได้มีการรับรู้ถึงอุปสรรคของการปฏิบัติตัวที่ควรหลีกเลี่ยงหรือแก้ไขเพื่อให้มีพฤติกรรมดูแลตนเองมากยิ่งขึ้น

บทความวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินความสามารถในการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยโรคเบาหวาน พร้อมทั้งพัฒนาแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้ป่วยที่ยังไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัลยา กุระนาม, นภาพร ศรีเนตร และอาทิตยา สุมาสุวรรณ (2563). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นไคใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร. วารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา, 7(2), 81-94.
- กิ่งเพชร แก้วสิงห์. (2562). ผลของโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันโรคเบาหวานกลุ่มเสี่ยง อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กรมควบคุมโรค. [ออนไลน์]. (2566, 13 พฤศจิกายน). กรมควบคุมโรค ผนึกวันเบาหวานโลก 2566 มุ่งเน้นให้ความรู้ประชาชนถึงความเสี่ยงโรคเบาหวาน และหากตรวจพบก่อนจะลดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงได้. เข้าถึงได้จาก: https://ddc.moph.go.th/brc/news.php?news=38403&deptcode=brc&news_views=2606.
- ไกรพิชิต ประจักษ์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลพังโคน จังหวัดสกลนคร. วารสารโรงพยาบาลสกลนคร, 23(3), 14-26.
- เจษฎา ปวิณเกียรติคุณ. (2557). การรับรู้สมรรถนะแห่งตนและพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จารุวรรณ แหลมไธสง. (2559). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จินตนา ยูนิพันธ์. (2532). การสอนสุขภาพอนามัยเป็นกลุ่ม. เอกสารการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี : เอมพั้นส์สำนักพิมพ์
- จุฬารักษ์ โสตะ. (2554). แนวคิด ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ. ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทความวิจัย

- ฐาปนี สิริรุ่งเรือง (2559). ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมสุขภาพตามหลัก 3อ2ส ของพนักงาน บริษัท เบทาโกร จำกัด (มหาชน). การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกริก
- กระทรวงสาธารณสุข ระบบคลังข้อมูลการแพทย์และสุขภาพ ฐานข้อมูล HDC. [ออนไลน์]. (2567, 16 สิงหาคม). อัตราผู้ป่วยรายใหม่ของโรคเบาหวานต่อแสนประชากรในปีงบประมาณ จังหวัดสุพรรณบุรี ปีงบประมาณ 2567. เข้าได้ถึงจาก <https://spb.hdc.moph.go.th>.
- ฐานข้อมูล HDC. [ออนไลน์]. (2567, 17 สิงหาคม). ร้อยละผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ดี จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอด่านช้าง ปีงบประมาณ 2567. เข้าได้ถึงจาก <https://hdcservice.moph.go.th>.
- ฐานข้อมูล HDC. [ออนไลน์]. (2567, 17 สิงหาคม). ร้อยละผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่จากกลุ่ม Pre-DM (ภาวะก่อนเบาหวาน) ปีที่ผ่านมา. เข้าได้ถึงจาก <https://hdcservice.moph.go.th/>
- นนุช โอบะ. (2555). การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคเบาหวาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. พิษณุโลก: ดาวเงินการพิมพ์
- บุรฉัตร จันทรแดง, เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร และสัญญา เกณาภูมิ. ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม. วารสารวิชาการธรรมศาสตร์, 19(14), 235-244.
- ปรเมศร์ กลิ่นหอม. [ออนไลน์]. (2566, 26 กันยายน). บทที่ 3 องค์ประกอบของพฤติกรรมมนุษย์. เข้าได้ถึงจาก <http://hbdkru.blogspot.com/2009/12/3.html>
- เพชรรัตน์ จีวแก้ว และคณะ. (2560). (22 ธันวาคม). การรับรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวานที่มารับบริการในโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลบึงบัว อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดพิจิตร ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 4. สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- โรงพยาบาลวิการาม. [ออนไลน์]. (2567, 17 สิงหาคม). เบาหวานกับการสูบบุหรี่. เข้าได้ถึงจาก <https://vibharam.com/medical-knowledge/เบาหวานกับการสูบบุหรี่/>
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าข้าม ตำบลแม่เหียะ (2560). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของตนเองในกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวาน ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการวิจัย ประจำปี 2560.